

Թէրթիլ ճահիլ թաղը վարժարան
նախնական երկրի հասկում թաղի-
ման վերջերս պիտի լինէր պաշտան
չըր արմազը պէտքէն ինքն-
մուշ օրան դադէթանն հէր ընկի-
նի, չու ամիտէքի Միթիմանեան
էֆէնտինին ճէփապնաճէսի տախի
հէմ թաղի վէ հէմտէն անգլիա
սը անգլիա թաղի մաստիգ ի յիւսէք
տէ օլաուդունտան, հէրքէսին քէ
մալի տիգ գալիս օգուտաւորն ար-
դու վէ նախնական իտէրիգ:

ԼՐԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԽՐԱՆՈՒԹԻՒՆ

Հրատարակութեան խնդրանք մեզ
հաղորդեալ է հեռուէն, զոր կը
հրատարակենք ի սէր անկողնակալու-
թեան և արդարութեան, բնականա-
պէս ամեն պատշաճ անտուգիան
ստորագրողին թողով պատմութեան
անձնական միջադէպերուն ճշգրտեան
մասին:

Անձնական վարժարանի մը և
Միթիմանեանի խնդրին, որ այ հան-
դիսին զայն մ'առած է, կըստիպէ
զիս, որ արդարութեան վեճէն
վերջ որ անպարտ կը ճանչէ զիս,
փր իսկութեամբ ներկայացնեմ
ձայն ողջամիտ ընթերցողաց:

1887ին ի Գուժ-գարու Լեզուա-
դիտական վարժարան հաստատե-
լէ վերջ, 1892 սեպտեմբեր մէկին
կը բանալ նաև մանկապարտէզ մը
և այդկանց ուսումնարան մը կէ-
տիկ-փայա Դաւթեանց տան մէջ,
զոր կը վարձեմ 3 տարուան հա-
մար ուրոյն պայմանագրով և ուր
բնակութիւն կը հաստատեն ծնող
քեզ ալ, Առջիկային չափ ասոր մէջ
այ կը յաջողիմ, բայց Հեղինէ մը
Տրովադայի բաղդին կենթարկէ զիս
Դաւթեանց տան կէտեանց քէ
քորոս ժամանակին տեղական գրե-
թէ բոլոր թիւթիւր կը նկարագ-
րեն այս գուհիի ու խօսքուժ ա-
ռուական պարագաներն: Մեծ
ատելութիւն մը կ'սկսի երկու ըն-
տանեաց մէջ, գործը երթալով կը
տաքնայ:

Նախկին Պատրիարքը իսկ չի կըր-
նար հայտնեցիկ երկու գծերով
ընտանիքներն, Դաւթեանց վրէժ
լուծելու համար տունէն հանել
կուղեն մեզ չենք համակերպիւր,
քանի որ պայման ունինք: Դատա-
րան կը դիմեն: մէկ տարիէ աւելի
կը տաւէ գործը հուսկ ուրեմն 205
ըստ էֆէնտինի կը յաղթանակէ: կը
կորսնցնեն դատը, այս պարտու-
թեամբ ալ աւելի կատաղած հը-
նարքներ կորսնեն, վարժարանս
փակել կաշխատին: բարոյական
ձեռք կառնեն: ինքը քեռայրս (2)
և մայրը ստորագրութեանց տակ
թիւ 320, 1893 յուլիս 8) որով
կամբաստանեն զիս թէ դրացի աղ-
ջկանց և մահաւորապէս ներքին
վարժուհիներու հետ սիրահարու-
թիւն լինեմ կամ ապօրէն յարա-
բերութիւններ ունիմ: կը դիմեն
Մէտրիֆի: կը դիմեն Ոստիկանու-
թեան: կը դիմեն Արդարութեան:

Գննութիւններ կը բացուին, հար-
ցափոփներ տեղի կուենան որոց
արդիւնքը անտեղի զրգարտու-
թիւններէ զատ ոչինչ կը հաստա-
տէ: Դաւթեանց կրակ կտրած յա-
րուակել կուղեն: Մինչ այս մինչ
այս, վարժուհիին անձնապահու-
թիւնը տեղի կուենայ, Դաւթ-
եանք նորէն ուժ կառնեն, կը թե-
լադրեն աղջկան հայրը որ ինձ դէմ
դատ բանայ աղարտելու համար
կեանքս:

Տարի մը բովանդակ արդարու-
թիւնը կը զբաղի այս ոճով՝ սա-
պէս ըսենք: Ընդհանուր դատա-
խաղի խոզարկու լատերը (Բա-

չալեանի բառով) երեւան կը բերէ
ազգական-թշնամեաց զրգարտու-
թիւնը և Բաչալեանի յօդուածին
աղտոտութիւնը վերջ կը տրուի:
անմեղութիւնս կը հաստատուի և
բուն յանդաւորները երեւան կ'ե-
լան: Նախկինը ունիմ քովս, նա-
մակներ, զորս չեմ ուզեր հրատա-
րակել, զերեզմանի թացութեան
մէջ փախուժ տեսնող ողբացեալի
մը աճիւնը չվրդովելու համար: Նա-
մակներ, կ'ըսեմ, կենդանագրի
կ'ըսեմ, որոցմով Արդարութեան
հետ մէկտեղ, անխիղճ գործեր
կատարեալ հաճողով գորացու-
ցած են անմեղութեան վրայ: Ա
մեն խմբագրի ցուցչացած եմ ա-
տոնք: Շատ մը սիրահարներու եր-
կարապատում նամակներուն մէջ
հէգ հանգուցելուն վերջին ձեռա-
գիրն Սկիւտարի մէջ հանրածանօթ
երիտասարդի մ'աղջեալ, լուսա-
բանած են ամեն ինչ Արդարու-
թեան մօտ: կը ցաւիմ որ այս ճամ-
բան տակ աւելի չպիտի կրնամ
չարունակել, հանգուցելուն յի
չատակը յարգելու համար:

Իրաց այս վիճակը զոր «Հայրե-
նիք» գիտնալով հանդերձ ծածկել
լանաց, ահա զայն այսօր իր հիւ-
տին կը փակցեն: Բաչալեան ան-
ցեալ օր կըսէր թէ «աղջիկը չեմ
ճանչնար» մինչ գիտնողներ կան
թէ ինք գիշերներ լուսուցած է
հանգուցելուն հետ (1) այն ժամ
նակ Խոսկիւտարի բարձունքը ժա-
նօթ անձնաւորութեան մը տան մէջ:
կըսէր նաև և շատ ալ զարագած
էր թէ ինչէն բերնէ բերան իր ա-
նունը ալ խառնուած էր այս գոր-
ծին մէջ:

«Հայրենիք» ի աղջի իմաբար
կանէն վերջ, ուր աղջիկս բուռն
թափով մը անիրաւապէս կը ձագ-
կէին զիս առաջն վաւերականու-
թեան, երբ շարժեմ օր դիմեցի
Տնօրէնութեան, պատուոյ վերա-
հաստատութիւնը պահանջելու որ
միեւնոյն թափով հիմա ալ բարոյ-
ական կեանքս փրկեն, պահան-
ջելով կը կըրնեմ, որ ճիշդն գրած-
նին, պարզեն, մանրամասն խըն-
դիրը հանրութեան քանի որ ես
ալ հանրային ոմն եմ, քանի որ
արդէն նախապէս ամենին անպէտ
մանրամասնութեանց մէջ իսկ վը-
տած էին, ահա ինչ կը պատահան:
ուր ինձ Եանազար կըսէ «ձոն չէր»
հասկցալ որ շարաշար սխալած եմ:
Բաչալեան սխալ մ'ըրաւ, ապուր
մը կերաւ բայց շատ տաք տեսա-
կէն: ասիկա իմա ալ պիտի ըլլայ
ինձ ուրիշ անգամ տեղի հեռատես
գտնուելու (2): Բայց որովհետեւ
մէջ մը գրեցիք, հիմա գծուար է
մեզի վերստին զբաղիլ անցեալով:
դուք կուղէք որ գրածն իսկ լինի,
բայց չենք կրնա, թշնամիներ ու
նինք» (3) Դուք, ո՞վ Եանազար,
դուք որ տարիներ վերջ Սանասար-
եան մը հարուածելու Գուրգէն մը
նշաւակելու համար լուր մէկ մէկ
ուղտ ընելու չէք քաշուի, «Քեզի,
կ'ըսէ, Եանազար, ուրիշ ամեն

(1) Օգուհան զաթլար պու չոգ:
թալարը նազարը տիգ գաթա ալ-
մալը տըրլար, վէ մեզիքը զազե-
թանը աչք ու սէփտեա տանի
օլան արզու, խահիշ, վէ թէ չի գ-
լէրին տէ տեղիս թըր ի թմէլի
տիրէր:

(2) Պու վատին իճըսը գաթան
կէօրիւլէ մէկի տըր:

(3) Նէ պիւնիւք ատալէթ էսէրի
վէ նէ՞ պիւնիւք վիտան վէ մէրտ-
լիւք...

ժառանգութիւն կրնամ ընել, դպ-
րոցիդ նիւթապէս կ'օգնեմ: քանի
որ «ձենը մուհաքէ մէի գարաբն-
մէն» դըր: անով գոհացիւր առ ալ-
ժըմ: ինչ ընեմ, թէ պէտ անմեղու-
թեանը վրայ խոզովս համոզուած
եմ, բայց... «ձոն չէր»... բայց...
Չի մոռնամ ըսելու որ «ձենի մու-
հաքէ մէի գարաբնմէն» համար
զոր պահանջած էր անպատճառ,
կուղէր նախապէս 200 լըշ: տալ
ինձ, բան մը որ 33 լըշ: կարժէ,
և որ ամեն փաստաբան գիտէ:
«Սատագար պէտք չունիմ» պա-
տասխանեցի, կառնեմ կը բերեմ:
Այս խօսակցութեանց վրայ երբ
նորէն կը պահանջէի որ պատուոյ
գործը լուծեն, ես որ առկէ զատ
ոչինչ ունիմ, ես որ Ազգիս անհա-
տակաւութիւն ունեցող (իրենց
բառով) ուսուցիչներէն մին եմ,
Բաչալեան կառաջարկէ որ ձգեմ
այդ վարժարանի գործը, ուրիշ
բանով զբաղիմ, Արիւտարան կը
վազէ կուղայ, կը զարմայ որ
յաճախակի այցելութեամբ զիրենք
կը ձանձրացնեմ, թէ գործ ունին
թէ չեն կրնար ալ մտիկ ընել զիս:
Եւ ճամբելու համար, Հայ ուսու-
ցիչ մը առ ի չգոյէ փաստի, կտրուկ
և շատ հասարակ ձեւի մը կը դիմեն,
վրէժի կուղեն զիս: Իրաւունքս կը
պահանջեմ իրենց խոջին դատա-
տանին առջև, օձիքէս քաշելով
սենեակէ սենեակ անդուռիս գլու-
նէ կը տանին, բեռնակիրները կը
կանչեն, որոնք կուղան դառնուկ-
ներու պէս կը շարուն: Արիւտար-
եան գաւազանով վրաս կը յար-
ձակի (4), եւ ոտտիկան կը պոռւմ,
քանզի բզկտել կուղեն զիս: Եան-
ազար որ պահ մը փախած էր,
նորէն կ'երեւայ, Եանազար որ
չուզեր Արիւտարի եղանակին հետե-
ւիլ, և պատճառներ ալ ունի...
Վրէժաբեկ ատենի առջև, Ձերկա-
րեմ, զիս դուրս կը հանեն, ըն-
թացք մը որ երբեք չարդարանար
պէտք մը, մանաւանդ ժողովուր-
դը կը թելու պայտն ստանձնող
հրապարակագիրներու կողմէ, և
եւս առաւել Հայ ուսուցիչ մը նը-
կատմամբ, Բաչալեան իւր ոտայոդ-
յօդուածով զիս անարգած, Ար-
իւտարեան իւր կոշտ վարմունքով,
որուն օրինակները բազմիցս տեսած
է, պատասխանատու եւ օրինակ
առնել իրենց մասին պէտք եղածը
ըրած եմ ընդհանուր դատախազի
մօտ:

Ահա, Տէր Խմբագիր, «Հայրե-
նիք» ինձ և շատերու նկատմամբ
բուռն ընթացքը: անոնց գրածն
բուն մեծ մասին մէջի կողմը ա-
սանկ անիրաւութեամբ լեցուն են:
Բայց ամեն մարդ Միթիմանեան չէ,
ու ամեն ոտուկին ալ պէտք մեր-
կապարանոց երեւան չի գար: Եթէ
հիմարտութիւնն երեւան հանել
ուղէք: և եթէ ծեծէն չէք վախ-
նար, գացեք ինձ պէս դուք ալ, ու
պիտի տեսնաք ակն յայտնի թէ
«Հայրենիք» կեղծ ուղղութեան մը
կը հետեւի:

Մնացեալը՝ դատարանով:
Տ. Մ. Միթիմանեան
Հիմնադիր: Տնօրէն
Միթիմանեան վարժարանի
ԱՐԵՆԵԼԻ

(4) Էկեր մերդուման գահարամն-
ար պուճլարը ճէրհ ու թէքիպէ
միւսարաւաթ իտէմէլէր իսէ, դա-
ղէթաճըլը վէ ախլաղը հասէնէ
նամըս օլարագ քէնտիլէրի ափե-
րիլէր իլէ ալքըլլարը:

Կ. ՊԱՇՏՈՆԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ
ԵՒ ՀՐԱՌԱՐՈՒՄ
ՏՕԲԹ. ԷԼՄԱՍԵԱՆ ԷՖԵՆՏԻ
ԵՒ ՏՕԲԹ. ԼԱՐՏԻ

(7028 Թիւն հարունակութիւն)
Որուն ի պատասխան Տօքթ. Լար-
տի ուղղած է մեզ հետեւեալ նա-
մակը:
Բերա, 11 յունուար 1895
Տ. Սարգիս Թաշճեան
Ատենայեան Հոգաբարձութեան
Ազգ. Հիւանդանոցի
Տէր,

Ինչ որ յառաջ մեծ հաճոյք պի-
տի պատճառէր ինձ քնն առա-
ջարկութիւնը զոր կը հաճիք ընել
ինձ այսօր, այսինքն երթալ եւ փո-
փոխել Հիւանդանոցը իւր խորհր-
դատու վերաբոյժ, պահելով հան-
դերձ Տօքթ. Էլմասեանը իւր ներ-
քին վերաբոյժ:

Դժբաղդատար ի Հիւանդանոց ա-
ռաջին այցելութեանս (մինչ ներ-
քին բժշկէք զիս հրաւիրած էին
հիւրհրդակցութեան մը) Տօքթ.
Էլմասեան խորապէս վերաւորեց
զիս հարցնելով ինձ թէ ինչպէս
կըլլայ որ Հիւանդանոց եկած ըլ-
լամ, ինչ իրաւամբ եկած էի, և
զիս ո՞վ հոն դրկած էր (1):

Որակաւաբար անմիջապէս Հի-
ւանդանոցէն մեկնեցալ:

Ասով չգոհանալով Պ. Էլմասեան
ինձ գրել կուտայ Տօքթ. Մաթիսի
միջոցաւ «Ձեր միակ այցելութիւնն
Հայոց Հիւանդանոցին բաւական
եղած այնքան անպատուից կեր-
պով արտայայտել չՏօքթ. Էլմասե-
ան» Տօքթ. Մոսէէրի ներկայ ալ
անվայեր գործին (Հիւանդանոցի
դուրերը քոցուած էին և շատ
մ'անձինք հրաման ստացած էին
զայն դուրս վանել բունի զօրու-
թեամբ) բողբոջեց և հրաժարակա-
նը տուաւ:

Ձեմ գիտեր թէ ինչ ընել է
այս, Տօքթ. Էլմասեան «Ինձմէ յե-
տոյ իւր կատարեալ հաճութեամբ
բը եկած ըլլալով Հիւանդանոցէն,
Տօքթ. Մոսէէրի չիւրեցաւ:

Շատ լաւ պիտի հասկնաք թէ
ասոնցմէ յետոյ չեմ ուզեր պա-
հել ոչ մէկ յարաբերութիւն թէ
Պ. Էլմասեանի և թէ Տօքթ. Մա-
թիսի հետ եթէ այս Տեառնք եղաւ:
Ար ներողութիւն չիսրդեն» իրենց
վարմանց համար (2):

Եթէ հիմայ կերթամ Եֆե-
սոսի Հիւանդանոցը, մի միայն
հիւանդները առանց խնամքի չը-
գելու համար ե:
Անմիջապէս որ վերաբոյժ մը ըն-
տրուի, վրտահ եղէք Տ. Ատենա-
պետ, բնաւ դժուարութիւն չպի-
տի յարուցանեմ մեկնելու, մա-
նաւանդ եթէ Տօքթ. Էլմասեանը
ըլլայ:

Հաճեցէք, Տ. Ատենապետ, ըն-
դունիլ Ձեր սիրալիր նամակին հա-

(1) Հիւ տէկիլ իսէ պիր համալ
գատար նէգաքէթէ բեանէթ ի-
տիլմիշ օլաւ իտի, Տօքթ. Լարտի
կիպի պիր զաթլըն քէնտիլէր մէզ
քիւր սիւալլէրին թագաթիլ միւ-
նասիպ կէօրիլմէքէրէք, եւ Տնօ-
րէնտէն վէճաթօս Հոգաբարձու-
թիւնտան քէսպի մալիւմաթ իտի:
մէս լաղըմ կէլէճէկի թապիլի
իտի:

(2) Տօք. Լարտի պիլմէզ իտի վէ
պիլմէզ իտի քի, պիլտէն ալէսսէ:
վիլէն հէր ինթանը իլլէմէք ա-
տէթա մէրօրիլ սաթըլմագաթա օ-
լուպ, վէ ինթանը թանըրագաթա
աթփլըք տիլմէք իսէ նամէրթիլք
սաթըլմագաթա օլտուղունտան, միւ-
քին տէկիլ տիր աթփլըք տիլմէզ-
լէր:

Սար չնորհակալութեանց հետ ա-
մենամեծ համարման հաւաստիքն
ԼԱՐՏԻ

Տօքթ. Լարտի սոյն պատաս-
խանքն պատու ունեցալ
անձամբ մատուցանել Բարձր Սըր-
բազնութեանը և Ձերդ. Ամենա-
պատուութիւն բարհաճեցաւ հը-
րամայել որ Տօքթ. Լարտի շարու-
նակէ իւր պայտուն, բայց իւր
պայտունալիութեան դէմ մեքե-
նայութիւնը չըդարեցան, և չեմ
գիտեալ թէ զայ բժշկաց մի քանի-
ներուն կողմանէ ինչ անարգանք
եղած է իրեն որ պիտուած է հե-
տագալ հետագիւրն ուղղել առ
Տօքթ. Նահապետեան Էֆէնտին:
«24 յունուար 1895
«Անկարելի շարունակել երթալ
ի Հիւանդանոց»

ԼԱՐՏԻ
Սոյն մերժման պատճառն իմա-
նալու համար հետեւեալ նամակը
գրեցի իրեն:
11/26 յունուար 1895
Տ. Տօքթէօր Լարտի
Աստ

Հոգաբարձութեան հաղորդու-
ած է հեռագիր մը Ձեր կողմանէ
ուղղեալ առ Տ. Տօքթ. Նահապետե-
ան և յայտարարելով անկարելի
է մեզ շարունակել Ձեր այցելու-
թիւններն ի Հիւանդանոց:

Այս տեղեկութիւնը մեզ պատ-
ճառեց սաստիկ դարձացում մը և
մեծ վիշտ մը, վասն զի, այն կարճ
ժամանակամիջոցին մէջ երբ Հի-
ւանդանոցս պատու ունեցաւ վա-
նելու Ձեր այցելութիւններն,
դժբաղդ հիւանդներն զոր հաճե-
ցաք խնամել մեծ ապէս օգտուե-
ցան, որուն համար Հոգաբարձու-
թիւնս յաւէտ երախտապարտ է
Ձեզ Միւս կողմանէ, թէ պէտք և
մեր կողմէն բան մը եղած չըլլայ
որ տեղի տուած ըլլայ այս որոշ-
ման, կուգամ խնդրել Ձեզմէ որ
բարեհաճիք իմացնել ինձ թէ ար-
դարեւ կա՞յ որ և է պատճառ մը
զոր չեմք գիտեր, որպէս զի հարկ
եղածը խորհիժք, քանզի, կը հա-
մարձակիմ յայտարարել Ձեզ թէ
Հոգաբարձութիւնս հաստատապէս
որոշած է ընել կտրելին և անկա-
րելին, Ձեր թանկագին աջակցու-
թիւնը միշտ վայելելու համար:
Հոգաբարձութիւնս այս առթիւ
կը կրկնէ Ձեզ իւր չնորհակալու-
թեանց հետ ամենախորին յար-
գանաց նորանոր հաւաստիքն:

Ի Դիմաց Հոգաբարձութեան
Հայոց Հիւանդանոցին Եֆե-
սոսի
Ատենապետ
ՍԱՐԳԻՍ Յ. ԹԱՇՃԵԱՆ

Տօքթ. Լարտի հետեւեալ գրեց
մեզ ի պատասխանի:
Բերա, 17/29 յունուար 1895
Տ. Սարգիս Թաշճեան
Աստ

Տէր,
Ձեր 11/26 յունուար թուակա-
նաւ նամակով ինձ կը հարցնէք այն
պատճառները որով դադարեցուցի
այցելութիւններս Եֆե-
սոսի Հիւանդանոցին:
Ամեն բանէ առաջ հայ բժշկա-
կան մարմնին մէկ մասին բացա-
յայտ դիմադրութիւնն էր (3) որ

(3) Պիգիմ Հայ թապիպէրին ես-
բապիլէճէքլէր իտէ պու գատար
իմիպ, նիհաեթէր նէ ախլաղ վէ նէ
իդ թետար ու թէրպիլէր սահիպի
ոլտուղումագաթա, քէնտիլմէք պիլ-
տիլի կրեալ էվրիմէքօր կիպի:
պիր չեօհրէթեալ էվրթաթա տօգ-
թօրա տախի, քիլիլէն պիլտիլմէք
տէն իպարէթ իմի:

յայտնուեցաւ կարգ մը ինչ նկատ-
մամբ չարախօսութեամբք և ան-
բաստանութեամբք որոց չկըցի
տանիլ:

Ուրիշ նպատակ չունենալով բաց
եթէ հիւանդաց բարիքը, և միակ
փնիք մը՝ այսինքն Հոգաբար-
ձութեան ւայս տագնապի միջո-
ցին Հայոց Հիւանդանոցին վի-
րաբուժական ճիւղն ապահովել,
խնայապէս վրտացած եմ, աւելին
չըսելու համար, տեսնելով որ այս
խնդրոյն մէջ չսահաբեւ գեր մը
կատարել կուտային ինչ:

Հայոց Հիւանդանոցի այս խնդ-
րերը բարեբախտապէս և վերջնա-
կանապէս թողած է ինչ համար
Փափագեցայ օգտակար ըլլալ Հայ
հասարակութեան ըստ իմ կարո-
ղութեան և անկող միայն դժգո-
հութիւններ քաղցի, ուստի Զե-
րախտապարտ պիտի ըլլամ Զե-
րթ հաճիք աշխատել իսկ բնաւ
չըբարդ ինչմով Եւտի-Գուլէի Հի-
ւանդանոցին համար:

Երախտագէտ եմ Զեք այն շնոր-
հակաութեանց համար զորս կը
հաճիք յայտնել ինչ իմ դուրս
ճառախօսութեանց համար. կը փա-
փագէի աւելին կարենալ ընել:
Հաճեցէք. Սիրելի Տէր, ընդու-
նիլ ամենաշնորհ զգացմանցս ար-
տայախօսութիւնը:

ԼԱՐՏԻ

Սոյն նամակն ևս պատու ու-
նեցայ մատուցանել Զորք Բարձ-
րաշնորհ Սրբապետին, յայտ-
նելով միայն յայտնաբերելու
նկարին աշխատանքն անունը որ
մեզ հարկաւորած տեղեկութեանց
համաձայն համարձակած էր այս
երկրորդ նախատիքն ընել Տօթ:
Լարտին ալ և ալ միջոցներով
ստիպելով զինքն զաղբնցնել. ինչ
այդեղութիւններն ի Հիւանդանոցի
և աշուտ պատճառ եղած էր մեր
խղճալի հիւանդաց զբոսեւորչնա-
րա անբաժնի իմաստուն, ճարտար
և հոգածու խնամքներէն:

Տօթ. Լարտի ամիս մը պաշտո-
նավարած ըլլալով, ըստ պայմա-
նագրի իրեն յատկացուած ամսա-
կանն է ուղած ընդունիլ:

Ինչէն Հայրենիք հիշեցնումիս
վերաբեր խթանակի վե տահա
տօղրուհը թապ ու ներ իմտիւ-
տիկ ինչ, թաշնաման Եփեսոսի
գարը արժէյնը բիւսկիւրտիկիւ
Տեղեկագիրքէն պու էսէֆէկիւ
հալլէր վե վաղարար օգուժագ-
տա տըր, վե պուտարն ֆարլէրի
վե սէպէպլէրտ տէ պիզպա՛ շա)
թապիլլէր օտոճգլարը հալլէր,
էօյլէ պիւ Տեղեկագիրքի, Հայրենի
քին ճօճուգճա վե Եսիստ յօճուգ
պատարճը իտտիստնճա, տէկիլ
Թաշնաման Եփեսոսի, իլլա անլէր
թապ ու ներ իմտիւրմէյն իմլլէր:
Պուտարն քեաֆէսի կէրլի

Հայրենիք թէստիւ տիւր, լաքին
տահա վիտատէ չայանը թէս-
սիւֆ խուսուս չու տուր քի, չու
վուգուս կէլէն հալլէրին քեաֆ-
ֆէսի Սմն. Պատրարք հաղլէթ-
լէրինէ խապէթ վիւրլմիլ օյուղու
թապ տիւրտէ, քէլլիլէթին թէս-
թիլ վե թաշգլղըլլա, լաքը օ-
լանլարն ճէգայի սէգայարըն սէր
եան թէրթիլ վե ինրա իմտիւր-
ճէք եէրտէ, հիշ պիւ թէլալ էսէ-
րի պիւլէ կէտթէթմէք իսթէթմտի-
կի անլալլալագտա տըր, տիմէք
տիւր քի, չայանը էսէթմիլէթ
կէթթմիլ օյմալը տըր:

ԱՏԼԻԵԼ

Իճար ազար նիլզալմալէսին
մատուցի թախուսէսի մուճիպի-
ճէ, միւտաթի իճարն իսթա-
մընտան տօլալը, մէճուրուն պիթ
թախլիկէ թէսլիմի զըմընտա,
մուգալլէլաթ մուհարրիլլիկի վա-
սըմասըլլա միւսթէթիլլէրէ թէպ-
լիլ իթտիլլէն իսթարնամէլէր-
տէն, միւսթէթիլլէրէ թէսթ
ախգու իսթիլլա զըլընմալագտա օյ-
տուղու Ստիլիկէ նէգալլէրի ճէլի-
լէսիննէ իսթիլլալալ զըլընմալալ իւ-
զէրինէ մուգալլէլաթ մուհարրի-
լէրինն, զանունը մախսուս իլէ
միւսթէթիլլէր օլան վաղիլլէրի թա-
տիլ օլուճագ իւզըն, քէստիլլէ-
րինէ թէվտի օլուճագալ քէնէ-
տաթ վե էվալագ ստիլիկի գալա-
ու թախուր, վե միւսթէթալ վու-
գուլիտէ, թանգիմ իսթէթէլլէրի
էվալագ վե սէնէտաթը տալիլ, ա-
հալը նամալարնա թանգիմ վե
թէպիլլալ իսթէթտէն իւզալլէր Օյ-
մասըն կէթը, խարճ թարիլլէրի
նիւ 13լէննէ վե 82նէն մատու-
լէրինէ թաթպիլլէր, խարիճտէ
թանգիմ իտիլլիլ օլան սալիլ իւ-
պէսան իսթարնամէլլէրին, միւս-
թէթիլլէր թէպիլլալ իտիլլէն սուրէ-
թիլտէն 25 զուր իւզալլէլաթ
խարճը, վե 10 զուր. թէպիլլալ խար-
ճը քի ճէման 35 վե իսթէթէլլէր
թիլլէնէք սուրէթտէն, քէգալլէր վե 35
զուր խարճ իսթիլլալ իճար
տէննէլլէրտէն, պատէմա սուլլէրի
մէլուրէն վեճէլլէր մուսթէլլէր օլու-
մասը լալըմ կէլէնէլլէր, նէգալլէրի
ճէլիլլէր Ստիլիկէտէն պիլուսթ
վէնմուրիլլի Ստիլիկէնէ իշար ու
թէպիլլալ օլուճագալ տուր:

ԹԱԳԼԻՏ ԲՈՒՂԼՈՐ

ՎԵ
ՀԱՂԼԸ ՄԵԹԵԼԷ

Տէվլէթի Ալիէթի Օսմանիէն բուլ-
լարը տալիլ տալիլ օլուճագալ հալ-
տէ, տիւլլէրի ստիլիկէ բուլլարը
թալլիտ իտիլլէրէք, քօլլէթսիլ
թուլթալարա սաթլլալը, վե պու
սալիլթէթալլալ մուսթիլլէրն մէլ-
տանալ չըգըլ իտիլ. Պու պապտէ
Պուստա մէհալլէրտէն էլան մու-
հալլէրն ճէրթեան իսթէթտէ օ-
լուպ, Ալլէր զալլէթալ թարա-
ֆընտան մէհալլէր քօլլէթսիլ
Մ. Մօրիկէ վալը օլան միւրա
ճաթաթա միւսթէթիլլէր չու իլլա-
հալլէր վէրմիլ տիւր:

Բուլ թալլիտ իթիլ նօթաթի,
նալլալտան մուհալլէր օլուճագալ
ալը, էլլէթմ միւսթալլէր օլան
բուլլարը թալլիտ իսթէթ օլուճագ
տան տօղրուհա վալիլտաթ տէվ-
լէթէ քօլլէր սալիլթէթալլալ տըր:
պուտ քէթէրիա վուգուս պու-
լուր. Պալլիլլէրի իթիլլալալ թա-
պիլլէրի տիւր Պիլլիմ պիլիլիլիլ,
Պուստա բուլլարը և քէրթէ թալ-
լիտ իտիլլիլ, Ալմանիա, Պիլլէթէք,
Սրանիա, Եւնանիսթան բուլլարը
տալիլ պէլլէր թալլիտն ուղղալը
իտիլ իսթիլլալալ քալլալը օլան
էսկիլլալլարը թալլիտ իսթէթ պիւս
պիլլէրին պալլալ տըր, լէնիլ թէ-
սիլլիլ մէսթէթալլալ մալլէրէթա-
լը թալլիտ իսթէթ, սըրֆ պիլլ
էսթէր սանաթ իսթէթ օլուպ թալ-
լիտ տէլլիլ տիւր. պուտուս իլլիլ
ալլալ թէրթիլլալ լալըմ կէլլէթ ի-
տէ տէ, պու թալլիլ օլուճագալ
քալլէրն բուլ տէնի սաթլլալալ
օլուր իսթ, օլլէման սալիլթէթալ-
լը օլուպ, պուտա ալլըր ճէգա
թէրթիլլալալալ իլլալ իտիլլէր:

ՀԱՊՈՒԱՆԷԼԷՐ ԳՕՆԿՐԷՍԻ
ՎԵ
ԻՆՋԻՄԱԳԸ ՄԻՆԻՍԿԻՐԱԹ

Պիլլախսա Բարիտէ թէլէքթիլ
իտիլ, պու քէրթէ իթմալը վաղի-
լլէ էլլէթիլ օլան հալլալալալլէր
քօլլէրէթի թարաֆընտան մէվլէրի
միւսթէթէն վալ օլուճագալ մէ-
սալիլ միւսթէթիլ իսթիլլալալալալ
պիլլիլալ տէ, էլլիլլէր մէսթէթիլ օ-
լուպ, պու պապտէ աթիլլէրէ գա-
րալար իթթիլլալ օլուճագալ տըր:
Գօնկրէ, թէտրիլլէն թէվլէսիլ
թիլլէթտէ օլան ինչիլլալը միւս-
թէրթալլէն սուր իսթիլլալալալալ
միւսթէթալլալ մալլարալլէր, քիլլի-
նաթըն հիւսնիլ թալլիլլէր իտիլլէ-
նիլ, մէվալտըր էնէպիլլէր իլլէ
մալիլլալ օլմասընտան, վե պիլլ
մէլլալալալալ քիլլէրինէ վիճուտէ
կէթիլլալալալալ իլլէրի կէլլալիլ-
նիլ պիլլթէթիլլալ, պու հալլիլ սուր
նէթալիլլէր ճէրթիլլէր կիւսթէն
կիւսթէն չօլալլալալալալ նիւսթալալ օլ-
մալալալալալալալալալալ, քօլլիլլէ-
նիլ նալլալիլալալ միւսթալլալալալ
վալ օլուճագալ քիլլէրինէ միւսթալլալալ
միւսթէթէն միւսթէթալալ օլուճագ
օլմասըլլալ, պու հալլէր չարէթագ օլ-
մալ իւզը, հիլլէր մէլլէրիլ տա-
լիլ, խալլըր միւսթէթալ իսթիլլալ-
ալալալ վալ կէլլէրմէք իւզը, թէ-
լէքթիլ իսթիլլալալալալալալալ ճէթիլ
նէթլլէրէ մուսթէթէթալալալալալ
մասթէթ վե անլէրլէ պէրալլէր իլ-
լիլալ իտէն մուսթէթալ ինրա
իսթիլլալ իլլալալալալ տէրթիլալ օ-
լուճագալ տուր:

Իթթիլլալալ տէրթիլալալ զըլընալ
թէտալլէր թէհալլիլլէրէ մի-
նանտալալալալ թարաֆտան մէլ-
լալալլէրին թէսիլլէր իսթիլլալ, սը-
հէթէ ֆալիլլէր օլան իլլիլլէրտէն
ալլալալալալալալալալալալ թէն
զիլլ վե իլլիլլէրին կիւզլլէր թալ-
լիլլէր, վե պիլլ թարաֆտան տա-
լիլալալալալալալալալալալ թալ-
լը թէթիլլէր վե նուսթալլալալալալ
պուտուտալալալալալ, վե քէնտիլլէր
թիլլիլ իսթալալալալալալալալալ ճէ-
միլլէրթիլ թէլլէր, վե հէր մէլ-
լէթէթալ միւսթէթալ միւսթէթալալ-
լալալալալալալալալալալալալալալ
լալալալալալալալալալալալալալալ
թէլլէր թէլլալալ, վե ախալիլլէր, իլ-
մէնէ մէլալալալալալալալալալալալ
թէլլէրէ պուտալալալալալալալալալ
իտիլլալալ կիլլալ մուհալլէր չէլլէր
վալ տըր. Թէտալլէրի մէլլէրէթ-
նիլ իթթիլլալալալ վե պալալալ
սուս, տալ իլլալալալալալալ թէլ-
լիլլէրէ ախալ խուսուսալալալալալ
պալլալալալալալալալալալալալալ
օլուճագալ տուր:

ԹԵՂՊԻԵԼԷ

ԵՆՆԵՂԼԱՐՆԸ ՍՈՒՐԷԹԻ
ԹԵՏՈՎԻՍԻ
(ԵՆՆԵՂԼԱՐՆԸ)

Եանըլարը թէտալիլ խուսու-
սալալալալալալալալալալալալալ
մուսթէթալալալալալալալալալալ
թիլլէրէ պիլլալալալալալալալալալ
օլմասընտան վե հալլալալալալալ
ալալալալալալալալալալալալալալ
էթիլլալալալալալալալալալալալ
վիճուտ տէրթիլ իւզըրիլալալ
հալլը օլան եանըլար էթէրիլալ
գուրու հէրալլէրտէն, եանիլ թէ-
լիլ տօղրուտան տօղրուտալալ
իլլէ թէլալալ էթմէթիլալալալ, եալալ
չալլալալ հէրալլէրտէն, եանիլ սը-
ճագ սու վե եալալալալալալալ
թիլ կէլլիլլէր:

Գալալալ սուտան հալլը օլան եա-
լըլալալալալալ չիտտէթիլ գուրու
հէրալլէրտէն հալլը օլան եալալ-

լէրտէն տահալալալ իլլալալալալ
մուսթէթ օլուրալ, վե եալալ էլլէր
պէթիլլալ իսթ, տահալալալալալ
թէլլէրէթիլ վե վէլալալալալ օլուր-
Գուրու հէրալլէրտէն հալլը օլան
եանըլալալալալալալալալալալալ
պիլլալալալ հիլլ օլուճագ օլուր, հալ-
պու քի զալալալալ սու վե պուտալ,
վալալալ թէլլէր էօլիլ թէլլէր կիլլ
պիլլ հալլէր կէլլիլլէր, լալլին պու-
նուսալալալալալալալալալալալալ
մէլլիլ վե թէալլիլալալ էթմէթիլլէր
վե պու հալլէրտէն իլլէրի կէլլէն
թէլլէրէթիլալալալալալալալալալալ
թալալ օլմալալ միւս-
թալալ օլուրալալ:

Լալլին եանըլալալալալալալալալ
մէլալալալ կէլլիլ օլուրալալալ օլ-
ուս, պիլլ սուրէթիլ թէտալիլ օ-
լուրալալալալալալալալալալալ
իլլէրի կէլլիլ իսթ, եանալալալ
տէրթիլալ էօլլէր պիլլ իլլէր սալալ-
ալալ տըր քի, եանըլալ հալլալալ
մասթալալալ օլուր, չիլլէր հա-
վալ տէրթիլ սըլլալալ օլան թէլլէր
իլլիլալալ իթթիլլալալալալալալալ
Պուտէն իլլիլալ սալալալալ իւզըրին
եալալալալալալալալալալալալալ
եալալալալալալալալալալալալալ
ֆալիլ իսթալիլլէր, եալալալալալ
մասթալալալալալալալալալալալ
իւզըրինէ պուտալալալալալալալ
գալալ վե եալալալալալալալալալ
գալալալալալալալալալալալալալ
պիլլիլ, վե սուրալալալալալալալ
հալլալալալալալալալալալալալալ
իլլիլալալ կէլլիլ իլլիլալալալալալ
նէ պիլլալալ սու տէրթիլլալալալ
Պուտէն իլլիլալալալալալալալալալ
պալալալալալալալալալալալալալ
հէրալլէր իսթալիլլէր, եալալալալ
գալալ վե եալալալալալալալալալ
գալալալալալալալալալալալալալ
պիլլիլ, վե սուրալալալալալալալ
հալլալալալալալալալալալալալալ
իլլիլալալ կէլլիլ իլլիլալալալալալ
նէ պիլլալալ սու տէրթիլլալալալ
Պուտէն իլլիլալալալալալալալալալ
պալալալալալալալալալալալալալ
հէրալլէր իսթալիլլէր, եալալալալ
գալալ վե եալալալալալալալալալ
գալալալալալալալալալալալալալ
պիլլիլ, վե սուրալալալալալալալ
հալլալալալալալալալալալալալալ
իլլիլալալ կէլլիլ իլլիլալալալալալ
նէ պիլլալալ սու տէրթիլլալալալ
Պուտէն իլլիլալալալալալալալալալ
պալալալալալալալալալալալալալ
հէրալլէր իսթալիլլէր, եալալալալ
գալալ վե եալալալալալալալալալ
գալալալալալալալալալալալալալ
պիլլիլ, վե սուրալալալալալալալ
հալլալալալալալալալալալալալալ
իլլիլալալ կէլլիլ իլլիլալալալալալ
նէ պիլլալալ սու տէրթիլլալալալ
Պուտէն իլլիլալալալալալալալալալ
պալալալալալալալալալալալալալ
հէրալլէր իսթալիլլէր, եալալալալ
գալալ վե եալալալալալալալալալ
գալալալալալալալալալալալալալ
պիլլիլ, վե սուրալալալալալալալ
հալլալալալալալալալալալալալալ
իլլիլալալ կէլլիլ իլլիլալալալալալ
նէ պիլլալալ սու տէրթիլլալալալ
Պուտէն իլլիլալալալալալալալալալ
պալալալալալալալալալալալալալ
հէրալլէր իսթալիլլէր, եալալալալ
գալալ վե եալալալալալալալալալ
գալալալալալալալալալալալալալ
պիլլիլ, վե սուրալալալալալալալ
հալլալալալալալալալալալալալալ
իլլիլալալ կէլլիլ իլլիլալալալալալ
նէ պիլլալալ սու տէրթիլլալալալ
Պուտէն իլլիլալալալալալալալալալ
պալալալալալալալալալալալալալ
հէրալլէր իսթալիլլէր, եալալալալ
գալալ վե եալալալալալալալալալ
գալալալալալալալալալալալալալ
պիլլիլ, վե սուրալալալալալալալ
հալլալալալալալալալալալալալալ
իլլիլալալ կէլլիլ իլլիլալալալալալ
նէ պիլլալալ սու տէրթիլլալալալ
Պուտէն իլլիլալալալալալալալալալ
պալալալալալալալալալալալալալ
հէրալլէր իսթալիլլէր, եալալալալ
գալալ վե եալալալալալալալալալ
գալալալալալալալալալալալալալ
պիլլիլ, վե սուրալալալալալալալ
հալլալալալալալալալալալալալալ
իլլիլալալ կէլլիլ իլլիլալալալալալ
նէ պիլլալալ սու տէրթիլլալալալ
Պուտէն իլլիլալալալալալալալալալ
պալալալալալալալալալալալալալ
հէրալլէր իսթալիլլէր, եալալալալ
գալալ վե եալալալալալալալալալ
գալալալալալալալալալալալալալ
պիլլիլ, վե սուրալալալալալալալ
հալլալալալալալալալալալալալալ
իլլիլալալ կէլլիլ իլլիլալալալալալ
նէ պիլլալալ սու տէրթիլլալալալ
Պուտէն իլլիլալալալալալալալալալ
պալալալալալալալալալալալալալ
հէրալլէր իսթալիլլէր, եալալալալ
գալալ վե եալալալալալալալալալ
գալալալալալալալալալալալալալ
պիլլիլ, վե սուրալալալալալալալ
հալլալալալալալալալալալալալալ
իլլիլալալ կէլլիլ իլլիլալալալալալ
նէ պիլլալալ սու տէրթիլլալալալ
Պուտէն իլլիլալալալալալալալալալ
պալալալալալալալալալալալալալ
հէրալլէր իսթալիլլէր, եալալալալ
գալալ վե եալալալալալալալալալ
գալալալալալալալալալալալալալ
պիլլիլ, վե սուրալալալալալալալ
հալլալալալալալալալալալալալալ
իլլիլալալ կէլլիլ իլլիլալալալալալ
նէ պիլլալալ սու տէրթիլլալալալ
Պուտէն իլլիլալալալալալալալալալ
պալալալալալալալալալալալալալ
հէրալլէր իսթալիլլէր, եալալալալ
գալալ վե եալալալալալալալալալ
գալալալալալալալալալալալալալ
պիլլիլ, վե սուրալալալալալալալ
հալլալալալալալալալալալալալալ
իլլիլալալ կէլլիլ իլլիլալալալալալ
նէ պիլլալալ սու տէրթիլլալալալ
Պուտէն իլլիլալալալալալալալալալ
պալալալալալալալալալալալալալ
հէրալլէր իսթալիլլէր, եալալալալ
գալալ վե եալալալալալալալալալ
գալալալալալալալալալալալալալ
պիլլիլ, վե սուրալալալալալալալ
հալլալալալալալալալալալալալալ
իլլիլալալ կէլլիլ իլլիլալալալալալ
նէ պիլլալալ սու տէրթիլլալալալ
Պուտէն իլլիլալալալալալալալալալ
պալալալալալալալալալալալալալ
հէրալլէր իսթալիլլէր, եալալալալ
գալալ վե եալալալալալալալալալ
գալալալալալալալալալալալալալ
պիլլիլ, վե սուրալալալալալալալ
հալլալալալալալալալալալալալալ
իլլիլալալ կէլլիլ իլլիլալալալալալ
նէ պիլլալալ սու տէրթիլլալալալ
Պուտէն իլլիլալալալալալալալալալ
պալալալալալալալալալալալալալ
հէրալլէր իսթալիլլէր, եալալալալ
գալալ վե եալալալալալալալալալ
գալալալալալալալալալալալալալ
պիլլիլ, վե սուրալալալալալալալ
հալլալալալալալալալալալալալալ
իլլիլալալ կէլլիլ իլլիլալալալալալ
նէ պիլլալալ սու տէրթիլլալալալ
Պուտ

(Ե-բ-ւ-դ-թ)